

tering overordentlig let, og fra dansk historikerverdens side må man være taknemmelig for, at så mange danske skrifter anmeldes. Efterhånden anmeldes næsten alle vigtigere danske historiske skrifter, således bl. a. i de sidste hæfter Albert Fabritius' »Danmarks Riges Adel« og »Festskrift til Erik Arup 1946«. Begge skrifter, der nu er en halv snes år gamle.

Også hvor det gælder de afhandlinger og essays, som fremkommer i *Historische Zeitschrift* kan redaktørerne berettiget hævde, at aspekterne er internationale, men dog selvfølgelig præget af tysk historikerskole og historikersyn i dets forskellige afskygninger. Blandt de sidste par årganges bidrag kan nævnes afhandlinger, der behandler æmner fra antikens historie som f. eks. H. Strasburgers: »Die Einzelne und die Gemeinschaft im Denken der Griechen« (Band 177, Heft. 2. April 1954, s. 227—48), og E. Sanders afhandling »Die Reform des römischen Heerwesens durch Julius Cæsar«. (Band 179, Heft 2. April 1955, s. 225—254). Men også naturligvis forskningsbidrag til tysk historie som f. eks. N. Gollwitzer: »Unbekannte Versuche einer Erneuerung des Königlichen Kammergerichtes in den Jahren 1505—1506 (Band 179, Heft 2. April 1955, s. 255—72), et Ranke-essay af E. Kessel: »Rankes Idee der Universalhistorie« (Band 178, Heft 2. Oktober 1954, s. 269—308) og en afhandling i samme hæfte (s. 251—68) af O. Vossler: Humboldts Idee der Universität«.

Af yderligere bidrag skal her blot nævnes Otto Brunners: »Das Problem einer europäischen Sozialgeschichte« (Band 177, Heft 3. juni 1954, s. 469—94), der læses med ganske overordentlig interesse, bl. a. fordi der deri gøres status indenfor tysk historieforskning og historieskrivning, som siges at have ord for enten at være *magthistorie* eller *idéhistorie*, men også fordi »socialhistorie« er en ny og vigtig historisk disciplin, som det volder alle landes historikere megen besvær at trække grænserne for og få en klar definition af. Essayet vidner om professor Otto Brunners vide orientering og evne til historisk tænkning. Et bidrag, som særligt påkalder danske historikers opmærksomhed er M. B. Wincklers afhandling: »Die Aufhebung des Artikels V des Prager Friedens und Bismarcks Weg zum Zweibund« (Band 179, Heft 3. Juni 1955, s. 471—510).

As. F.

I det nylig udkomne dobbelthæfte af »Danske Magazin« (VI. bd. 1. og 2. hæfte. 1955) er det største bidrag *Hanna Kobylinskis* og *Erik Mollers* i fællesskab foretagne udgivelse af »Aktstykker og

Breve m. m. vedrørende Kammerherre Bernhard Bülow's særlige Mission til Berlin og Wien 1856 og 1857«. Bülow's sendelse var foranlediget af de tyske stormagters henvendelser i sommeren 1856 vedr. de holstenske klager over fællesforfatningen, og dens formål var at imødegå disse. Resultatet blev imidlertid helt negativt både i Berlin og i Wien, hvilket sidste sted man ellers kunne have ventet større imødekommenhed. Men Østrig ville da af forskellige grunde ikke skille sin politik fra Preussens. Bülow's depecher fra hans sendelse har megen interesse både ved de oplysninger, som de giver om de politiske forhold ved de to hoffer, og ved de kyndige betragtninger, som Bülow i dem anstiller om den danske helstats vanskeligheder.

Et andet bidrag til Danmarks politiske historie er *Georg Nørregårds* publikation af *«Kong Frederik 6.s breve til dronning Marie under Wienerkongressen 1814—1815»*, breve, som han jo i øvrigt har brugt i sin disputats *«Danmark og Wienerkongressen 1814—15»* (1948). Brevene til dronningen, der under kongens fraværelse førte forsædet i statsrådet, er af rent politisk karakter. Med interesse — om ikke just med tilslutning — læser man Frederik VI.s domme om mænd som Talleyrand og Metternich, og ganske gripende er skildringen i brevet 25. april 1815 af kongens samtale med fyrst Hardenberg. En anden, udmærket kilde til Wienerkongressens historie publicerede Nørregård i 1953 som selvstændigt skrift: *Niels Rosenkrantz' Journal du Congrès de Vienne 1814—1815*.

Af kulturhistorisk art er heftets tre andre, mindre stykker: *Bjørn Kornerups* udgave af *«Herlufsholms Skoleordinans af 30. Marts 1567»*, et interessant bidrag til oplysning om datidens pædagogiske opfattelse, *Hans H. Fussings* og *Mogens Pihls* *«Breve fra Thomas Henshaw og Rasmus Bartholin til Royal Society i London 1672—75»* og *Emilie Andersens* udgave af *«Fortegnelse fra 1482 over smykker, ilhørende dronning Dorothea»*. Fortegnelsen har bl. a. den interesse at indeholde et spænde, prydet med en elefant (forbillede for elefantordenen?).

H. H.-I.